

О.О. Бровченко, студентка,
Харківський національний економічний університет
м. Харків, Україна
brovchenko_olya@ukr.net
науковий керівник викл. Зірко О.В.

СТРУКТУРНО-ДИНАМІЧНИЙ АНАЛІЗ РИНКУ ПРАЦІ

Ринок - це складне й багатогранне явище. Ринкові відносини суттєво відрізняються в різних країнах за ступенем розвитку, особливостями модифікації, рівнем зрілості, історичними, соціальними та іншими ознаками. Сутність ринку полягає в тому, що це певна сукупність економічних відносин між різними типами фірм (промисловими, торговельними, індивідуальними, корпораціями, державними фірмами тощо) та індивідами з приводу купівлі-продажу товарів і послуг відповідно до законів товарного виробництва [1].

Сьогодні неможливо заперечити важливість праці у господарському попиті. Погляди на роль цього поняття змінювались ще здавна, впродовж тисячоліть, разом з еволюцією економічного світогляду. Так, людський чинник був присутній майже в усіх трактатах і повчаннях Стародавнього Сходу, його належно описано у літературі Месопотамії, Індії, Китаю та інших країн. Лейтмотивом багатьох світоглядних концепцій різних народів на початку цивілізації виступала праця як основний засіб існування. Такі погляди висвітлювали мислителі античності, зокрема як Ксенофонт (430-355 рр. до н.е.), Платон (427-347 рр. до н.е.), Аристотель (384-322 рр. до н. е.). В епоху середньовіччя Фома Аквінський (1225-1279 рр.) оцінював працю з позиції християнської традиції, праця виступала необхідною умовою життя, зміцнення моралі і т. д.

Питання економіки праці, зокрема проблеми природи й організації заробітної плати, почали предметно досліджуватися представниками класичної буржуазної політекономії. Проблеми, які формують предмет економіки праці, проаналізовані у 1776 р. у праці Адама Сміта «Багатство нації». Дослідник обґрунтував зв'язок між економічним розвитком та процесом поділу праці, показав об'єктивну необхідність існування та розвитку товарних ринків, що є незаперечною умовою підвищення продуктивності праці, наймання працівників, проаналізував роль заробітної, величина якої визначається на ринковій основі внаслідок взаємодії сторін трудових відносин. Проблеми економіки праці проаналізовані К.Марксом у «Капіталі» (1867 р.). У праці Маркс дійшов висновку про те, що розвиток капіталістичної економіки обов'язково супроводжується посиленням експлуатації праці, що є вираженням класових суперечностей [2].

При дослідженні ринку праці використовують ряд методів. Методи дослідження науки - це системи прийомів і способів пізнання загальних закономірностей і вивчення конкретних об'єктів. Основними методами, що використовуються для дослідження функціонування ринку праці країни, є статистичний, системного аналізу та історичний.

Застосування статистичного методу означає збирання і одержання первинних статичних матеріалів, використання статичних довідників, опрацювання та аналіз усіх цих матеріалів відповідно до мети дослідження.

З метою підготовки та обґрунтування рішень щодо розв'язання складних проблем зайнятості населення використовується метод системного аналізу. Його методологія ґрунтується на системному вивченні цього явища, і всі об'єкти розглядаються у вигляді систем.

Сутність застосування історичного методу при дослідженні ринку праці країни полягає у вивченні всіх змін даного об'єкту та чинників різних історичних періодів та їх вплив на сучасний стан національного ринку праці [3].

Ситуація на ринку праці постійно змінюється, наприклад в Україні у I півріччі 2009 року порівняно з I півріччям 2008 року (рис. 1) спостерігалось:

- зниження рівня зайнятості населення у віці 15-70 років з 59,6% до 57,7%;
- збільшення серед економічно активного населення працездатного віку:
 - рівня безробіття населення (за методологією МОП) з 6,8% до 9,9%;
 - більш суттєве збільшення цього показника спостерігалось серед чоловіків, на відміну від жінок, та серед жителів міських поселень, ніж серед мешканців сільської місцевості;
 - рівня зареєстрованого безробіття з 3,0% до 4,1%;

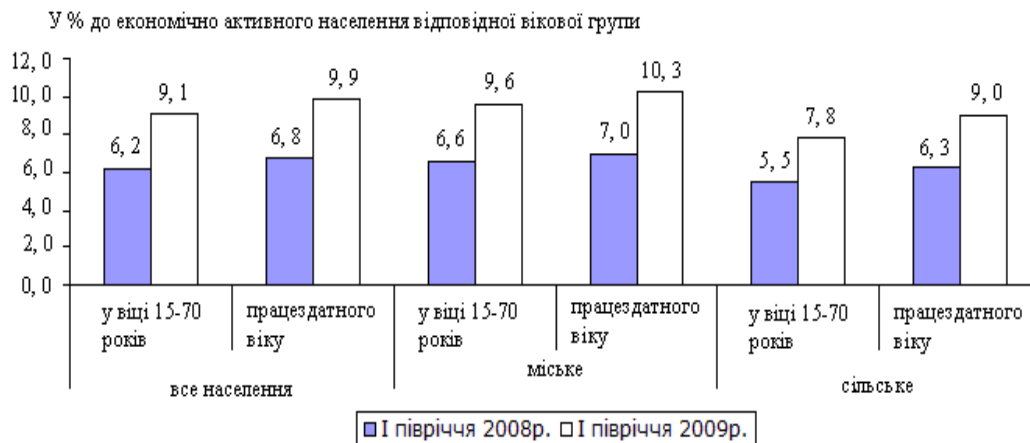

Рис. 1. Структура та динаміка економічно активного населення України

- скорочення кількості вільних робочих місць на 63,2%;
- зростання серед безробітних (за методологією МОП) частки вивільнених з економічних причин з 29,3% до 48,6%;
- зниження рівня працевлаштування незайнятого населення за допомогою державної служби зайнятості з 41,0% до 25,7%;
- зростання середньомісячної допомоги по безробіттю на 46,6% та інше [4].

Отже, ринок праці - це суспільно-економічна форма руху трудових ресурсів, особливий, властивий розвинутих товарно-грошовим відносинам спосіб включення робочої сили в економічну систему, яку впродовж тисячоліть досліджували відомі мислителі, вчені, філософи. Основними методами, що використовуються для дослідження функціонування ринку праці країни, є статистичний, системного аналізу та історичний, завдяки яким можна проаналізувати сучасний стан ринку праці України.

Список літератури: 1. Башнянин Г.І. Політична економія. Частина I. – К., 2000-232с. 2. Грішнова О.А. Економіка праці та соціально-трудові відносини: Підручник.-К.:Знання,2004.-535с. 3. Бараник З.П. Статистика праці: Навч. Посібник — К.: КНЕУ, 2003. — 246 с. 4. <http://www.ukrstat.gov.ua/>